

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันเครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลประเภทต่างๆได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของมนุษย์มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในการทำธุรกรรมต่างๆที่ได้กระทำผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่คู่กรณีไม่จำเป็นต้องพบปะเห็นหน้ากันมาก่อน หรือไม่ต้องรู้จักกันมาก่อนแต่อย่างใด แต่จะใช้เครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลเป็นเครื่องหมายเพื่อแสดงว่าบุคคลที่เข้ามาในระบบเครือข่ายนั้นเป็นใครหรือเป็นบุคคลที่ได้รับอนุญาตหรือไม่ ซึ่งเครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลจะนำสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวของมนุษย์มาใช้เป็นเครื่องหมายในการระบุตัวบุคคล ซึ่งได้แก่ สิ่งที่คุณรู้ (something you know) เช่น หมายเลขโทรศัพท์ รหัสตัวเลขเพื่อใช้ในการชำระค่าบริการโทรศัพท์ทางไกล หมายเลขบัญชีที่ออกให้โดยไม่ออกตัวสมุดบัญชีให้แก่ผู้ทรงสิทธิ หมายเลขบัตรเครดิตที่ออกให้โดยไม่ได้ออกตัวบัตรเครดิตให้ รหัสประจำตัว (PIN) ที่ใช้คู่กับบัตรเอทีเอ็ม รหัสที่เป็นชื่อผู้ใช้ และรหัสผ่านเพื่อใช้บริการอินเทอร์เน็ต หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน หมายเลขประจำตัวนักศึกษา หมายเลขประจำตัวพนักงาน หมายเลขประกันสังคม หมายเลขใบขับขี่ ชื่อผู้ใช้ และรหัสผ่านในการเข้าใช้บริการระบบคอมพิวเตอร์ หรืออีเมล (E-mail address) เป็นต้น หรือสิ่งที่มี (something you have) เช่น บัตรเอทีเอ็ม บัตรเครดิต บัตรเดบิต บัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวนักศึกษา หรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่างๆ และสิ่งที่เป็น (something you are) เช่น ลักษณะทางชีวภาพของบุคคล (biometrics) เป็นต้น โดยยิ่งมีการนำเครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลมาใช้อย่างกว้างขวางมากเท่าใดก็ยิ่งเป็นช่องทางให้กลุ่มคนร้ายพยายามที่จะแสวงหาเครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลเหล่านั้นมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการกระทำความผิดมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการทำธุรกรรมโดยใช้เครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลคู่กรณีมิได้พบปะหน้าต่อกันและมิได้คำนึงถึงตัวผู้เข้าทำธุรกรรมแต่อย่างใด หากพิจารณาเพียงว่าเครื่องหมายที่นำมาใช้นั้นเป็นของที่แท้จริงที่ธนาคารหรือบริษัทผู้ให้บริการทำขึ้นจริงหรือไม่ ก็ถือเสมือนว่าเป็นการทำธุรกรรมโดยบุคคลที่มีสิทธิหรือได้รับอนุญาตจากผู้มีสิทธินั้น จึงทำให้การกระทำความผิดโดยใช้เอกสาร วัตถุอื่นใด หรือข้อมูลที่จัดทำขึ้นในลักษณะของบัตรอิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้ระบุตัวบุคคลกำลังเพิ่มปริมาณอย่างแพร่หลาย และสร้างความเสียหายอันส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและผู้บริโภคอย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นการ

กระทำความผิดตั้งแต่ขั้นตอนการสมัครเพื่อขอใช้บริการ โดยการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นกรอกลงในแบบฟอร์มใบสมัคร ขั้นตอนการส่งมอบซึ่งอาจจะมีการขโมยบัตรอิเล็กทรอนิกส์ก่อนที่จะถึงมือผู้ถือบัตร และขั้นตอนของการนำเครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลประเภทต่างๆไปใช้ซึ่งอาจจะกระทำการทุจริตโดยผู้ถือบัตรเองหรือโดยกลุ่มคนร้ายก็ได้ โดยกฎหมายของแต่ละประเทศที่มีอยู่เดิมไม้อาจที่จะนำมาปรับใช้เพื่อลงโทษกับการกระทำความผิดดังกล่าวได้ เนื่องจากเครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลบางอย่างอาจจะไม่มีลักษณะที่เป็นทรัพย์สินหรือเป็นเอกสารตามกฎหมาย และเป็นการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดหลายรูปแบบ จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขกฎหมายที่มีอยู่เดิมให้ครอบคลุมการกระทำความผิดดังกล่าวจนประเทศต่างๆได้บัญญัติกฎหมายเพื่อใช้บังคับกับการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการเฉพาะ ได้แก่

5.1.1 ประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศแรกที่นำบัตรเครดิตซึ่งถือว่าเป็นเครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลประเภทหนึ่งมาใช้อย่างแพร่หลาย ซึ่งมีกฎหมายที่ใช้บังคับกับการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับเครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลอยู่หลายฉบับ เช่น

1) Truth in Lending Act 1974 ซึ่งใช้บังคับเฉพาะการกระทำความผิดต่อตัวบัตรเครดิตเท่านั้น

2) The Credit Card Fraud Act 1984 ซึ่งบัญญัติขึ้นเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของ Truth in Lending Act 1974 และกำหนดนิยามคำว่าอุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึงขึ้น (access device) เพื่อให้ครอบคลุมเครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลทุกประเภท พร้อมกับกำหนดให้การกระทำทุจริตที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึงเป็นความผิด

3) Identity Theft and Assumption Deterrence Act 1998 ซึ่งบัญญัติขึ้นเพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Identification) และเอกสารส่วนบุคคล (Identification document) เพื่อมิให้นำสิ่งดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิดในลักษณะการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นโดยมิชอบ (Identity Theft) และเป็นการสนับสนุนให้สามารถปราบปรามการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึงตาม The Credit Card Fraud Act 1984 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4) The Counterfeit Access Device and Computer Fraud and Abuse Act 1984 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดสำหรับการนำเครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลไปใช้ในการกระทำความผิดต่อระบบคอมพิวเตอร์

5) ในระดับมลรัฐต่างๆได้มีการนำหลักการของพระราชบัญญัติทั้ง 4 ฉบับข้างต้นไปบัญญัติรับรองไว้ในกฎหมายของตนเอง เช่น มลรัฐ Utah ได้นำไปบัญญัติไว้ใน Utah Criminal Code

Title 76 Chapter 6 Offenses Against Property Part 5 Fraud โดยเฉพาะในลักษณะความผิดที่เกี่ยวข้องกับบัตรที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงิน (Financial transaction card offenses)

5.1.2 ประเทศอังกฤษได้แก้ไขปัญหากับการกระทำความผิดต่อเครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลโดยการนำกฎหมายที่มีอยู่เดิมมาปรับใช้กับลักษณะของการกระทำความผิดแต่ละประเภท ซึ่งกฎหมายที่นำมาใช้บังคับ คือ Theft Act 1968 และ 1978 และ Forgery and Counterfeiting Act 1981 โดยถือว่า เอกสาร (instrument) ให้ความหมายรวมถึงบัตรเครดิตและคำสั่งทางการเงินด้วย นอกจากนี้ ยังได้มีการนำบทบัญญัติใน Computer Misuse Act 1990 มาปรับใช้หรือลงโทษผู้กระทำความผิด โดยถือว่าหากมีการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ด้วยวิธีใดๆ ไม่ว่าจะโดยการใช้อินเทอร์เน็ต หมายเลขบัญชี หมายเลขบัตรเครดิต หรือเครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลของผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์โดยมิชอบแล้ว ย่อมมีความผิดตามกฎหมาย

5.1.3 ประเทศไทยก็ได้มีการบัญญัติกฎหมายขึ้นมาใหม่ใช้บังคับเฉพาะเช่นกันโดยการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2547 เพื่อใช้บังคับร่วมกับบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญาฉบับเดิม เช่น ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

1. บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญา (ก่อนที่จะมีการแก้ไข)

1.1 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ คือ หากมีการขโมยบัตรเครดิต บัตรเอทีเอ็ม หรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ใดๆ ซึ่งมีลักษณะที่เป็นทรัพย์สินจากผู้ทรงสิทธิ หรือการขโมยกระดาษที่ใช้จดบันทึกรหัสข้อมูลหรือใบบันทึกรายการขายไปจากเจ้าของหรือผู้ทรงสิทธิแล้ว ย่อมเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์ตามมาตรา 334 เพราะวัตถุดังกล่าวเป็นสิ่งที่มิรูปร่างจึงมีสถานะเป็นทรัพย์ตามกฎหมาย

1.2 ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร คือ เนื่องจากรหัสข้อมูลและบัตรอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ อาจจะมีการทำให้ปรากฏความหมายด้วยตัวเลข ตัวอักษร หรือลวดลายต่างๆ เช่น บัตรเอทีเอ็ม บัตรเครดิต หรือบัตรสมาชิกการ์ดจะมีรอยพิมพ์ตัวนูนที่ปรากฏรายละเอียดเกี่ยวกับ ชื่อ ที่อยู่ของผู้ทรงสิทธิจึงมีลักษณะเป็นเอกสารตามกฎหมาย ซึ่งหากมีการทำปลอมหรือแปลงขึ้นโดยมีเจตนาให้เหมือนกับบัตรที่แท้จริงแล้ว ย่อมเป็นความผิดฐานปลอมเอกสาร และถ้าบัตรอิเล็กทรอนิกส์นั้นใช้เพื่อชำระค่าสินค้าหรือบริการก็ย่อมเป็นการปลอมเอกสารสิทธิ มาตรา 265 หากมีการนำไปย่อมมีความผิดตามมาตรา 188 และเมื่อใช้ย่อมเป็นความผิดตามมาตรา 268 เป็นต้น

1.3 ความผิดฐานฉ้อโกง คือ หากมีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นไปใช้ชำระค่าสินค้าหรือบริการยอมเป็นการใช้ในลักษณะแสดงตนเป็นผู้อื่นมีความผิดตามมาตรา 342(1)

2. บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2547 ที่บัญญัติขึ้นเพื่อกำหนดความผิดให้ครอบคลุมการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ โดยกำหนดนิยามศัพท์ของบัตรอิเล็กทรอนิกส์ให้มีความหมายครอบคลุมเครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลแทบจะทุกประเภททั้งที่เป็นเอกสารและมีไม่เอกสารตามมาตรา 1(7) นอกจากนั้นยังกำหนดให้การกระทำต่างๆเป็นความผิด ดังนี้

2.1 ความผิดฐานปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ (มาตรา 269/1)

2.2 ความผิดฐานทำเครื่องมือหรือวัตถุสำหรับปลอม หรือสำหรับให้ได้ข้อมูลในการปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือมีเครื่องมือหรือวัตถุเช่นนั้นเพื่อใช้หรือเพื่อให้ได้ข้อมูลในการปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ (มาตรา 269/2)

2.3 ความผิดฐานนำเข้าไป หรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอม หรือเครื่องมือหรือวัตถุสำหรับปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือเครื่องมือหรือวัตถุสำหรับให้ได้ข้อมูลในการปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ (มาตรา 269/3)

2.4 ความผิดฐานใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอมและฐานจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอม (มาตรา 269/4)

2.5 ความผิดฐานใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบ (มาตรา 269/5)

2.6 ความผิดฐานมีไว้เพื่อนำออกใช้ซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบ (มาตรา 269/6)

2.7 เหตุฉกรรจ์ของการกระทำความผิด คือ หากการกระทำความผิดนั้นวัตถุแห่งการกระทำความผิดเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้เพื่อประโยชน์ในการชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หนี้อื่นแทนการชำระด้วยเงินสด หรือใช้เบิกถอนเงินสด ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นกึ่งหนึ่ง (มาตรา 269/7)

2.8 กำหนดให้แม้การกระทำความผิดที่เกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์จะได้กระทำนอกราชอาณาจักร แต่ก็สามารถลงโทษในราชอาณาจักรได้ เมื่อสัญชาติของกระทำความผิดคนไทย หรือสัญชาติของผู้เสียหายเป็นคนไทยหรือรัฐบาลไทย และมีการร้องขอให้ลงโทษในราชอาณาจักร (มาตรา 8)

แต่ก็มีความผิดบางลักษณะที่กฎหมายดังกล่าวยังไม่อาจบังคับใช้เพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ คือ

1. การให้นิยามศัพท์ของคำว่าบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ตามมาตรา 1(14)(ข) นั้น ได้บัญญัติให้หมายความเฉพาะ ข้อมูล รหัส หมายเลขบัญชี หมายเลขชุดทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือเครื่องมือทางตัวเลขใดๆที่ผู้ออกได้ออกให้แก่ผู้มีสิทธิใช้ โดยมีได้มีการออกเอกสารหรือวัตถุอื่นใดให้ จึงทำให้หากมีการกำหนดรหัสหรือหมายเลขชุดต่างๆให้โดยมีการออกบัตรอิเล็กทรอนิกส์ตามความหมายในข้อ (ก) ให้ด้วย หรือรหัสข้อมูลนั้นเป็นรหัสข้อมูลที่ถูกบันทึกให้ปรากฏอยู่บนบัตรอิเล็กทรอนิกส์ เช่น หมายเลขบัตรเครดิตและวันหมดอายุที่มีการออกบัตรเครดิตให้แก่ผู้ทรงสิทธิ หรือรหัสบัตรเติมเงินที่บริษัทผู้ให้บริการได้ออกบัตรเติมเงินด้วยแล้ว หรือหมายเลขประจำตัวต่างๆที่ปรากฏบนบัตรประจำตัวเพื่อใช้ในการระบุตัวบุคคลในการทำธุรกรรมผ่านระบบคอมพิวเตอร์ เมื่อตีความโดยเคร่งครัดตามหลักกฎหมายย่อมทำให้รหัสข้อมูลและหมายเลขดังกล่าว เช่น หมายเลขบัตรเครดิตหรือรหัสบัตรเติมเงินไม่ใช่บัตรอิเล็กทรอนิกส์ตามนัยข้อ (ข) และก็มีใช่ตามนัยข้อ (ก) เพราะมีใช่สิ่งที่เป็นเอกสารหรือวัตถุอื่นใดซึ่งมีรูปร่างตามข้อ (ก) แต่อย่างไร เมื่อมีการกระทำความผิดในลักษณะการใช้หรือมีไว้เพื่อใช้เฉพาะรหัสหรือหมายเลขดังกล่าวโดยมิได้แต่ต้องตัวบัตรที่ใช้บันทึกรหัสหรือหมายเลข เช่น การดูและจดจำ หรือจดบันทึกรหัสและหมายเลขดังกล่าวไปใช้ ย่อมไม่เป็นความผิดตามมาตรา 269/5 ซึ่งต่างจากกฎหมายของต่างประเทศ เช่น บทบัญญัติตาม section 1028 และ section 1029(e)(1) ของ United State Code (U.S.C.) ที่กำหนดความหมายของอุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึง (access device) หรือ section 76-6-506 (7) ของ Utah Criminal Code ที่กำหนดความหมายของบัตรที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงิน (financial transaction card) ต่างให้ความหมายคุ้มครองถึงรหัสและหมายเลขดังกล่าวโดยมิได้บัญญัติให้มีเงื่อนไขดังเช่นมาตรา 1(14)(ข) ข้างต้น

2. บทบัญญัติในมาตรา 269/4 วรรคหนึ่ง กำหนดให้การกระทำความผิดในส่วนของ การใช้หรือมีไว้เพื่อใช้นั้น ผู้กระทำจะต้องรู้ในขณะที่ได้รับมาว่าเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอม หากมารู้ภายหลังแล้วนำออกใช้ย่อมไม่เป็นความผิด ตามมาตรา 269/4 วรรคแรก และจะถือว่าเป็นความผิดตามมาตรา 269/5 ก็ไม่ได้ เนื่องจากการกระทำความผิดตามมาตรา 269/5 จะต้องเป็นการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริงของผู้อื่นโดยมิชอบ ดังนั้น การกระทำความผิดในลักษณะข้างต้น จึงไม่เป็นความผิดแต่อย่างใด ซึ่งต่างจากกฎหมายของต่างประเทศ เช่น บทบัญญัติตาม section 1029(a)(1) ของ United State Code (U.S.C.) หรือ section 76-6-506.2 (1), section 76-6-506.2 (2) และ section 76-6-506.2 (3) ของ Utah Criminal Code ที่กำหนดให้การใช้อุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึงหรือบัตรที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงินปลอม เป็นความผิดต่อกฎหมายทันทีโดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าในขณะที่ได้รับมานั้นผู้กระทำความผิดจะรู้ว่าเป็นของปลอมหรือไม่

นอกจากนั้น ตามมาตรา 269/4 วรรคสอง ยังกำหนดให้เฉพาะการจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ทำปลอมหรือดัดแปลงขึ้นเป็นความผิด หากเป็นการจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริงไม่ว่าจะเป็นรหัสข้อมูล รหัสประจำตัว หมายเลขชุดทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือหมายเลขอื่นใดที่ใช้ระบุตัวบุคคล ที่เป็นสิ่งที่ไม่รูปร่างซึ่งได้มาจากการกระทำความผิดแล้ว การกระทำดังกล่าวย่อมไม่เป็นความผิด อีกทั้ง ยังไม่ถึงว่าเป็นความผิดฐานรับของโจรตามมาตรา 357 วรรคหนึ่งด้วย เพราะรหัสข้อมูลและหมายเลขดังกล่าวไม่ใช่ทรัพย์สินตามกฎหมาย ซึ่งต่างจาก section 1029(a)(6) ของ United State Code (U.S.C.) ที่กำหนดให้การกระทำโดยปราศจากอำนาจจากผู้ออกอุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึงทำการเสนอให้หรือขายอุปกรณ์ดังกล่าวเป็นความผิดต่อกฎหมาย โดยไม่ต้องคำนึงว่าอุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึงนั้นจะเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึงปลอม (Counterfeit access device) หรือไม่

5.2 ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายของไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับเครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลได้ทุกประเภท ผู้เขียนขอเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาในกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย หรือบัญญัติกฎหมายใหม่ ดังนี้

1. ในบทนิยามศัพท์คำว่าบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ในข้อ 1(14)(ข) อาจจะต้องกำหนดความหมายให้ครอบคลุมถึงรหัสหรือหมายเลขของบัตรอิเล็กทรอนิกส์ด้วย โดยไม่ต้องคำนึงว่าการออกรหัสหรือหมายเลขดังกล่าวจะมีการออกเอกสารหรือวัตถุอื่นใดให้ด้วยหรือไม่ก็ตาม เนื่องจากตามบทบัญญัติเดิมกำหนดให้รหัสหรือหมายเลขที่จะเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ได้ต้องไม่มีการออกบัตรอิเล็กทรอนิกส์ให้ด้วย ซึ่งทำให้มีความหมายที่แคบ ไม่สามารถครอบคลุมถึงเครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลได้ทุกประเภท

2. กำหนดให้การกระทำความผิดที่เป็นการใช้ข้อมูลหรือรหัสต่างๆที่ผู้ออกได้ออกให้แก่ผู้มีสิทธิใช้ โดยมีการออกเอกสารหรือวัตถุอื่นใดที่มีลักษณะเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ตาม มาตรา 1(14)(ก) เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายด้วย ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่คณะกรรมการปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาได้ร่างเอาไว้แต่ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2547 ได้ตัดออกในการประชุมครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2546 ซึ่งร่างพระราชบัญญัตินี้ร่างไว้ว่า

“มาตรา 269/6 ผู้ใดใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ซึ่งข้อมูล หรือรหัสบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบ ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”¹

3. กำหนดให้การกระทำความผิดในลักษณะของการใช้หรือมีไว้ซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอม โดยผู้กระทำไม่รู้ในขณะที่ได้รับมาว่าเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอม หากมารู้ภายหลังแล้วยังซื้้นำออกใช้ ให้เป็นความผิดต่อกฎหมาย ซึ่งหลักการดังกล่าวได้มีการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 245 ในความผิดเกี่ยวกับเงินตรา

4. กำหนดให้การกระทำความผิดในลักษณะของการจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริงซึ่งได้มาโดยปราศจากอำนาจตามกฎหมายหรือโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นความผิด

นอกจากนั้น เนื่องจากข้อมูลที่กลุ่มคนร้ายได้นำมาใช้ในการสมัครเพื่อขอใช้บริการบัตรอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ชื่อ ที่อยู่ อายุ วันเดือนปีเกิด หมายเลขประจำตัวประชาชน ซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ดังนั้น จึงควรได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเพื่อมิให้มีการนำมาใช้ในการกระทำความผิดด้วย ดังเช่นตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มี Identity Theft and Assumption Deterrence Act 1998 ที่ใช้ในการป้องกันการกระทำความผิดที่เป็น Identity Theft ซึ่งในขณะนี้ประเทศไทยกำลังร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. .... เพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจากการนำไปใช้โดยมิชอบ ซึ่งหากมีการกำหนดให้ “ข้อมูลส่วนบุคคล” ที่ จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายดังกล่าวหมายความรวมถึง ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม และกำหนดให้การกระทำใดๆต่อข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะการนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นไปใช้เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์อันมิชอบด้วยกฎหมาย หรือกระทำการอันเป็นการเผยแพร่หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่น เพื่อให้ผู้อื่นได้รับเสียหายย่อมมีความผิดตามร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อเป็นการช่วยปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ได้อีกทางหนึ่งด้วย

นอกจากนั้น เนื่องจากการทำธุรกรรมโดยใช้เครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลส่วนใหญ่จะเป็นการกระทำผ่านระบบคอมพิวเตอร์ ดังนั้น การที่กลุ่มคนร้ายได้กระทำความผิดต่อเครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลดังกล่าว จึงถือว่าเป็นการกระทำความผิดต่อคอมพิวเตอร์ประเภทหนึ่ง ซึ่งตาม

¹โปรดดู รายละเอียดตามร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ. ...ซึ่งผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (เรื่องเสร็จที่ 176/2545)

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. .... ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาตรวจร่างของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว² ได้กำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะรหัสผ่านต่างๆ เป็นความผิดและมีบทบัญญัติที่สามารถนำมาปรับใช้กับการกระทำความผิดกับเครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคล ได้ดังนี้

1. มาตรา 3 ได้ให้คำนิยามศัพท์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับเครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคล ดังนี้

“ข้อมูลคอมพิวเตอร์” หมายความว่า ข้อมูล ข้อความ หรือชุดคำสั่ง บรรดาที่อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ในสภาพที่ระบบคอมพิวเตอร์อาจประมวลผลได้

ซึ่งจากความหมายดังกล่าวทำให้เครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลประเภทต่างๆ ที่อยู่ในรูปข้อมูลที่เกิดขึ้นในคอมพิวเตอร์ย่อมมีสถานะเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ด้วย เช่น รหัสผ่าน รหัสบัตรเติมเงิน รหัสอื่นใดที่ใช้แสดงตัวบุคคล หมายเลขบัญชี รหัสประจำตัว หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อื่นใดที่ใช้ระบุตัวบุคคล ซึ่งอาจจะถูกบันทึกไว้โดยผู้ทรงสิทธิหรือธนาคารหรือบริษัทผู้ให้บริการก็ได้ จึงทำให้รหัสข้อมูลหรือหมายเลขต่างๆ แม้จะมีใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา 1(14) แต่หากเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์แล้ว ย่อมได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายฉบับนี้

“ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์” หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารของระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งแสดงถึงแหล่งกำเนิด ต้นทาง ปลายทาง เส้นทาง เวลา วันที่ ปริมาณ ระยะเวลา ชนิดของบริการ หรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสารของระบบคอมพิวเตอร์นั้น

ซึ่งจากความหมายดังกล่าวทำให้หมายเลขไอพี (Internet Protocol address) หรือ E-mail address ซึ่งแสดงถึงต้นทางและปลายทางของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ส่งและผู้รับซึ่งเป็นเครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลประเภทหนึ่งได้รับการคุ้มครองด้วย

2. มาตรา 5 บัญญัติว่า “ผู้ใดเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกันการเข้าถึงโดยเฉพาะและมาตรการนั้นมีได้มิได้สำหรับตน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

จะเห็นได้ว่า หากกลุ่มคนร้ายนำเครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลไม่ว่าเป็นชื่อผู้ใช้รหัสผ่าน หมายเลขบัญชี หรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์อื่นใดที่ได้ออกให้แก่ผู้ทรงสิทธิเพื่อแสดงตัวใช้ใน

²โปรดดู รายละเอียดตามร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ... ซึ่งผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (เรื่องเสร็จที่ 257/2548)

การเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์แล้ว นอกจากกลุ่มคนร้ายจะมีความผิดตามมาตรา 269/5 แล้ว ยังมี ความผิดตามมาตรานี้ด้วย

3. มาตรา 6 บัญญัติว่า “ผู้ใดล่วงรู้มาตรการป้องกันการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ที่มี ผู้อื่นจัดทำเป็นการเฉพาะ ถ้านำมาตรการดังกล่าวไปเปิดเผยโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหาย แก่ผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

จะเห็นได้ว่า การที่กลุ่มคนร้ายซึ่งรู้ชื่อผู้ใช้ รหัสผ่าน หรือรหัสประจำตัวของผู้อื่นแล้ว นำไปบอก เผยแพร่ หรือจำหน่ายให้แก่ผู้อื่น ไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม หากน่าจะเกิด ความเสียหายแก่ผู้ทรงสิทธิหรือผู้อื่น ย่อมมีความผิด ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาของประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 269/4 วรรคสอง ที่ไม่อาจลงโทษผู้กระทำความผิดที่นำรหัสข้อมูลและหมายเลขที่ แท้จริงซึ่งได้มาโดยปราศจากอำนาจตามกฎหมายหรือโดยไม่ได้รับอนุญาตออกมาจำหน่ายได้

4. มาตรา 7 บัญญัติว่า “ผู้ใดเข้าถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกันการเข้าถึง โดยเฉพาะและมาตรการนั้นมีได้มีไว้สำหรับตน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน สองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

จะเห็นได้ว่า การที่กลุ่มคนร้ายหากเข้าไปในระบบคอมพิวเตอร์เพื่อให้ได้มาซึ่งรหัสผ่าน รหัสประจำตัว รหัสบัตรเติมเงิน หรือเครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลอื่นใดที่มีสถานะเป็น ข้อมูลคอมพิวเตอร์ โดยปราศจากอำนาจหรือไม่ได้รับอนุญาต ย่อมมีความผิด

5. มาตรา 8 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำด้วยประการใดด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อ ดักจับไว้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นที่อยู่ระหว่างการส่งในระบบคอมพิวเตอร์ และข้อมูลนั้นมีได้ มีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อให้บุคคลทั่วไปได้ใช้ประโยชน์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

จะเห็นได้ว่า การที่กลุ่มคนร้ายทำการดักจับข้อมูลที่เป็นชื่อผู้ใช้ รหัสผ่าน หรือ ข้อมูลคอมพิวเตอร์อื่นใดที่ใช้ระบุตัวบุคคลอื่นใดโดยใช้โปรแกรมพิเศษ เช่น Spy ware, Trojan Horse, Sniffer, Trapdoor หรือการดักข้อมูล (Wiretapping) ที่มีการส่งในระบบคอมพิวเตอร์แล้ว ย่อมมีความผิด

6. มาตรา 13(1) บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำด้วยประการใดๆดังต่อไปนี้

(1) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อให้ผู้อื่นเชื่อว่าข้อมูลคอมพิวเตอร์ นั้นเป็นของบุคคลที่สามหรือจัดทำโดยบุคคลที่สาม

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

จะเห็นได้ว่า หากกลุ่มคนรายนาลักลอบรหัสผ่านที่ตนเองได้ทำปลอมขึ้นเพื่อเข้าไปแสดงตัวในระบบคอมพิวเตอร์ไปใส่ไว้ในฐานข้อมูลของธนาคารหรือบริษัทผู้ให้บริการ เพื่อให้ตนเองหรือบุคคลอื่นสามารถเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ได้ ย่อมมีความผิด

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าแม้บทบัญญัติที่เกี่ยวกับความผิดต่อบัตรอิเล็กทรอนิกส์ตั้งแต่มาตรา 269/1-269/7 จะมีปัญหาในการบังคับใช้อยู่บ้าง แต่เมื่อร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ... และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ... ประกาศใช้บังคับแล้ว ก็สามารถนำมาปรับใช้ร่วมกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา(ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2547 ได้ ย่อมทำให้การปราบปรามกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับเครื่องหมายที่ใช้ระบุตัวบุคคลสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับในต่างประเทศ